

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 8. Italiæ Principum dona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

Italiae Principum pietas, ac dona.
Cap. VIII.

Nec obscura per id tempus Italiae Procerum pietas, aut liberalitas fuit. Ioannes Piccolhomineus laminam argenteam, in qua muli duo lecticam ferentes expressi, quorum alter hominem humi iacentem calcibus petit, haud dubium depulsi Virginis ope discriminis argumentum. Ioannes Baptista Duara Gonzaga compedes argenteas pro ferreis, quibus vinctus fuerat, donum attulit, indicium partæ per Virginem libertatis. Ludouicus Martinengus Brixienfis calices quatuor ex argento inaurato. Marchionissa Estensis suam, filijque sui imaginem B. Mariæ supplicansem ex lamina argentea pondo XIII. Dux Atriæ bina Angelorum simulacra sesquicubitalia præclaro opere, pondo XXXVI, quæ ante B. Virginem, apud aram ipsam locata ardentes cereos perpetuo præferunt. Votium id donum esse titulus basi incisus ostendit. Dux Terræ nouæ lychnum argenteum pensilem librarum XXII, haud minus opere, quam pondere egregium. Emmanuel Philibertus Dux Sabaudia effigiem suam corona, sceproque insignem, in supplicantis modum ex auro expressam, pondo librarum X. Cardinalis Columna Piceni legatus vas argenteum opere eximio, pondere non contemnendo. Cardinalis Aragonius calicem aureum opere, gemmis, & margaritis insignem, crucem crystallinam cum Christi effigie aurea, & quatuor candelabra argentea pulcherrime facta. Cardinalis Riarius aræ, & sacerdotis ornatum ex veste Damascena. Augustinus Cusanus, qui subinde in Cardinalium Collegium est cooptatus, sacerdotis aræque vestem ex auro, argentoque contextam Lauretanæ Virgini donum dedit. Et Gregorius ipse Pontifex Lauretana Domo cultu, ac muneribus aucta admodum lætus

Viçt. Brig.
 Ioa. Piccol-
 hominei D.

Duara D.
 Viçt. Brig.

Ludou. Mar-
 tinengi D.
 March. Es-
 ten. D.

Duc. Atria
 D.

Duc. Terræ
 Nouæ D.

Duc. Sabau-
 dia D. egre-
 gium.
 Card. Colu-
 mnæ D.
 Card. Ara-
 gon. D.

Card. Ria-
 rij D.
 Card. Cusa-
 ni D.

Greg. XIII.
 Pont. D.

latus, suum quoque proprium Pontificis donum exstare voluit. Romani Pontifices Dominica Quadragenarij ieiunij quarta (ea ab Missæ introitu, Dominica latere dicitur) veteri solemnique more Rosam auream consecrant. Ea stirps est, seu planta rosarum vernantium ex auro, quæ aureo inserta vasculo, & ex tripode eminens aureo, sesquicubitalem altitudinem facile excedit. Aureis nummis æstimari fertur circiter mille. Pontificale hoc donum Reginis plerunque mitti solitum, Gregorius Lauretanæ Virgini utpote reginæ mortalium & cœlestium misit. Et exstat in medio vasculo titulus donantis monumētum. Porro Nicolaus Gaetanus Cardinalis Sermonetæ nouo doni genere per id tempus Lauretanā Aedem honestauit. Hic siue communi familiæ (erat enim ex gente Bonifacij VIII, cuius Pontificatum sacrosanctæ cellæ in Italiam aduentus insignem fecerat) seu priuato quodam studio, Lauretanæ Virgini vnice deditus erat. Itaque sanus, ac valens in templo Lauretano, haud procul Deiparæ cella, sedem sepulcro suo delegit, idque magnifico sane opere exstruxit. Præclara utique ac perampla est monumenti species, vario distincta marmore; & æneo Nicolai Cardinalis simulacro pulcherrime facto insignis. Tabula marmorea sub eo posita his incisa litteris.

Card. Sermonetæ D.

NICOLAUS GAETANUS CARDINALIS SERMONETA
 GENTILIS PAPÆ BONIF. VIII. CVM SVB ID TEMPVS
 QVO ILLE PONTIFICATVM INIIT, SANCTAM HANC
 DOMVM HIC TANDEM DIVINITVS CONSEDISSE
 ET MVLTÀ SE A DEO OPT. MAX. B. VIRG. DEIPARÆ
 PRECIBVS OBTINVISSE MEMINISSET, SPERANS
 EIVSDEM OPEM MORIENTI NON DEFVTVRAM
 MONVMENTVM HOC MARMOREVM. VIVENS ET
 INCOLVMIS SIBI FACIENDVM CVRAVIT, ATQVE
 IN EO VBI MORTALITATEM EXVISSET, CORPVS
 SVVM RECONDI VOLVIT ANN. AGENS LIIV.
 OBIIT ANNOS NATVS FERME LX.
 ANN. SAL. HVM. M. D. LXXXV.
 MENSE MAIO.

Nico-

Nicolaus igitur vita functus ab vrbe Roma Lauretum defertur. Ibi funus maximo apparatu factum, & absoluto dudum sepulcro corpus illatum, lapisque superpositus cum hoc titulo.

HIC HABITABO QVONIAM ELEGI EAM.

Exstat hodie in templo Lauretano stragulum ingens ex veste Attalica, quod vndique ambit fascia prægrandis ex holoserico villosa, nigro, quâ gentilitijs Gaetanæ familiæ insignibus, quâ crucibus aureis magnificè distincta; haud obscurum magnifici funeris argumentum.

Lapidum, calcisue particulas ex sacrosancta Domo auferentium temeritas diuinitus vindicatur.

Cap. VIII.

Viñ. Brig.

Eodem ipso anno, qui fuit à Christo nato M. D. LXXXV. nouo miraculo intellectum est, quantæ curæ sit Deo Lauretana Domus. Lapidis fragmentum relatum est ex Sicilia, cuius ablati, & culpa vetustior, & pœna longinquior Panormitanus ciuis viginti ante annis Lauretum profectus lapidè è sacra surripuerat cella. Nec quantacumque pietatis in temerario facto species, aut interdicti Pontificalis igr. oratio diuinam auertit iram. Domum regressus graui extemplo implicatur morbo: ac ne repentini mali causa dubia foret, quotannis circa id tempus, quo culpam admiserat, poenam luebat. Septembri mense, aut certe Octobri, deficientibus subito viribus atroci vrgebatur febrî. Nec medentium iudicio naturalis vlla morbo suberat causa, & ipse culpam pietatis nomine inuolutam minime agnoscebat. Tenuit ea res annos viginti: per quos annos insanabili morbo nec causa, nec finis inueniebatur. Ad extremum cum alia nulla causa appareret redeuntis in orbem mali; religio subijt ægrum animum, & conscientia stimulante sacerdoti vulnus aperuit.

Ille